

ABD’de iklim değişikliğine dikkat çekme eylemlerine öncülük eden Jane Fonda doğum gününde 82 yaşında gözaltına alınmış. İlk değil, bu beşinci gözaltına alınmasıymış.

Sinemada en sevdiğim aktristir. Bizde Kaçaklar adıyla oynayan The Chase filmini kaç kere izlediğimi hatırlamıyorum, en az 6-7 kere olması gerek. Atları da Vururlar bir başka tanınmış filmidir. Jane Fonda yıllardan beri sosyal olarak aktiftir, çok sayıda gösteride yer alır. Vietnam savaşına karşı gösterilere de katılmıştı.

Bunların hepsinden önemli olan kadının 82 yaşındaki aktifliğidir.

“Bizden geçti artık” ya da “yerimizi gençlere bırakalım” gibi sözler bir şey yapmak istememenin ya da bitkinliğin gerekçeleridir. Yapan yapıyor ve üstelik de gençler kadını öne itiyor. Benzerini Almanya’da da yaşadım. Önceki bir yazıda sözünü etmiştim. Adam 80 yaşında ve aktif bir yerel politikacı... Gençler adamın daha fazla sorumluluk almasını istiyor ama adam istemiyordu. Adam aktif ve tecrübeli dolayısıyla da akllı başında olan bu adamın yükselmesini ister. Adam deseydi ki, “sağlık sorunlarım var”, kimse ısrar etmezdi. Bu yaştaki bir insanın sağlık sorunları nedeniyle geriye çekilmek istemesi fazlasıyla inandırıcıdır ama hiç de böyle bir sorunu varmış gibi görünmüyordu.

Ninelerimize ve dedelerimize duyurmak istedim...

Biliyorum duyurmakla, örnek göstermekle olmuyor. Kiřinin kendisinde niyet yoksa siz ne yaparsanız yapın, olmaz. O zaman da hiç olmazsa “Benden artık bir halt olmaz” dersiniz, olur biter. Başka gerekçelerin arkasına sığınmazsınız hiç olmazsa...

Yine sözünü etmiştim, dünyanın önde gelen filozof ve sosyologları arasında sayılan Jürgen Habermas'ın yeni bir kitabı yayınlandı; iki cilt ve 1700 sayfa. Yaş kaç dersiniz 90.

Sağlık önemli; iş yapmak istiyorsanız önemli sağlık engelinizin bulunmaması gerek. Ama bundan daha önemlisi zihniyettir. 60'lı yaşlarda hayatı bırakırsanız, isterseniz sapasağlam olun, hayat sizin için bitmiştir. Bizde insanları 60'lı yaşlardan başlayarak bırakmaya, köşesine çekilmeye iten bir zihniyet var.

“Gençlere yer verin!”

Lafa bak, yaşlı olan kimsenin yerini almıyor ki ve üstelik de o genç dediğin kendi yerini almayı öğrenmelidir. Yeteneği olan yerini şöyle ya da böyle alır.

Politikada sorun gençlere yer verilmemesi değil, gençlerin yetiştirilmemesidir.

Almanya'da her partide tabandan gelen gençler vardır. Bunlardan bazıları yetenekleriyle sıvırlırlar ve daha üst konumlara getirilip deney kazanırlar. Aralarında sert rekabet olduğunu belirtmek gerekmez. Bu deney kazananlardan birkaçı daha sonra partinin genel başkanlığına da aday olur ve taban uygun birisini seçer.

Yönetici olacak olanların bu işe hazırlanmaları, deney kazanmaları gerekir. Bu olmadan genç olanı sorumlu yere getirmek işi berbat etmekle eşdeğerdir. Bilgili ve tecrübeli genç gerek ve bu da ancak belirli kademelerden geçerek yetişmekle olur. Bizde politikanın ciddi sorunu partilerde bu mekanizmanın bulunmaması ya da çalışmamasıdır. Asıl sorun gence yer bırakmak değil böyle bir mekanizmayı kurmaktır. Bu mekanizmadan geçmeyen genç sorumlu olduğunda partiyi ya da örgütü ancak batırır ve bunda da suç kendisinde değildir.

Yenilikleri ancak gençler yapar gibi bir kural yoktur.

Gençler de yapabilir, ileri yaşlarda olanlar da...

Beyin ileri yaşlara kadar yeni hücre üretebiliyor ama bu kendiliğinden olmuyor, beynin zorlanması, sürekli faal olması gerekir.

Bir de şu önemlidir: yeniyi üretebilmek için bazen eskiyi geriye itebilmek gerekir.

Genç zihin eskiyi iyi bilmediği için bunu daha kolay yapabilir. Daha yaşlı zihin ise eski bilgisinin esiri olmuş ise bunu yapamaz. Eskinin esiri olmadığına ise pekala yapabilir...

Bilmek bir şeydir, bildiğinin esiri olarak değişime karşı direnmek başka bir şeydir...

O bilgi zamanında önemliydi ama o zaman geçti, şimdi yeni bilgi zamanıdır.

Bunu bir oranda da olsa yapabildiğimi sanıyorum, bu konuda doğa bilimlerinde üniversite eğitimi görmüş olmanın büyük yararını gördüm. Doğa bilminde şu veya bu teoriye bağlılık yoktur; eskiden doğru olan şimdi doğru değilse, bu doğru olmazlık değişik örneklerle görülebiliyorsa, isterse Newton söylemiş olsun artık yanlışdır ya da en azından yetersizdir.

“Newton usta böyle demişti” dersiniz, adama gülerler...

Sosyal bilimde sonuç bu kadar kolay alınmıyor ama doğru sonuçta yerini açıyor.